

WWF Verdens naturfond

Naturvernforbundet

BirdLife Norge

Sabima

Energi- og miljøkomiteen

08.04.2025

Skriftlig innspill til Dokument 8:142 S (2024-2025)

Kjære medlemmer av Energi- og miljøkomiteen.

Vi viser til representantforslag fra Alfred Jens Bjørlo (V), Guri Melby (V), Ingvild Wettrhus Thorsvik (V) og Ola Elvestuen (V) om å innføre et moratorium på nedbygging av myr til utbyggingsformål, og takker for muligheten til å gi vårt innspill.

Vi støtter forslaget om moratorium på nedbygging av myr. Vi deler uroen for at myr vil bli bygd ned mens vi venter på behandlingen av forslaget om et forbud mot nedbygging av myr til utbyggingsformål.

I vårt innspill, ønsker vi å understreke følgende:

Myrer er helt spesielle økosystemer. De er både vann og land samtidig. Myrene er vannmettede og gjerne litt sure, noe som forhindrer dødt plantemateriale fra å brytes ned. Over hundrevis og tusenvis av år, har delvis nedbrutte planterester hopet seg opp til tjukke torvlag. Torv akkumulerer, eller vokser i høyden, med maksimalt 1 mm pr år. Det betyr at ei myr som er fire meter dyp, er *minst* 4000 år gammel.

Myrer er imponerende økosystemer, rike på spesialiserte arter av planter, dyr og sopp. Her i Norge, med vårt klima og vår topografi, finnes et [stort mangfold av myrer](#). Myrene finnes i mosaikk med annen natur, som skog og kulturlandskap, og de er en viktig del av de hydrologiske systemene.

På tross av myrenes enestående egenskaper og betydning for naturen, for naturmangfoldet, og for menneskene, så taper myra – som annen natur – i møte med kortsiktige økonomiske interesser. Og dette er ikke unikt for Norges del. Jamfør Global Wetlands Outlook har minst [35 prosent av verdens våtmarker forsvunnet siden 1970](#). Og denne ødeleggelsen bidrar på en og samme tid både til naturkrisen og klimakrisen vi står i – gjennom at tusenvis av arter mister sine leveområder, samtidig som enorme mengder karbon frigjøres eller ikke lenger fanges opp og lagres.

Myra lagrer karbon. Myrene tar opp klimagasser og har en kjølede effekt på klimaet. Torv akkumulert gjennom tusenvis av år, gjør myrene til svært effektive karbonlagre. Globalt dekker myr og torvmark bare 3 % av landjorda, men de lagrer dobbelt så mye karbon som all skog til sammen. Men dersom myrer dreneres, omdannes torven til store mengder CO₂, som stiger opp i

atmosfæren og bidrar til klimaendringer. Skal vi nå våre klimaforpliktelser og bidra til å bremse klimaendringene, må vi ikke bare slutte å drenere og bygge ned myrer, vi må også restaurere mye myr og våtmark.

Myra renser vann og kan dempe flom. Torvmoser i myra har en helt unik evne til å ta opp vann. På grunn av noen helt spesielle celler, kan de ta opp hele 20 ganger sin egen vekt i vann. Vann renner langsomt gjennom torvmoser og torv i myra, og på den måten blir vannet både fordrøyd og rensset. Myrer bidrar for eksempel til at for eksempel [fosfor fra landbruket ikke renner ut i vassdragene](#). Men ødelagte myrer bidrar selv til forurensning av vassdragene. I [handlingsplanen for den forurensningssensitive elvemuslingen](#), er drenerte myrer nevnt som en trussel mot muslingene. Vannet som renner ut av myra er surt, og rester av torv kan tilslamme elva. Vi trenger vannregulering og reint vann, nå og i framtiden. For hver myr som ødelegges, mister vi en vannrenser og en mulig flomdemper.

Myra kan fungere som en barriere mot skogbrann. Svenske forskere har vist at det brenner sjeldnere (så mye som 24 år imellom) i områder med intakte myrer sammenlignet med områder uten myr. Når det først brenner, blir omfanget også mye mindre i myrområdene. Men betingelsen for at myra skal være en effektiv barriere for brann, er at myrene ikke er drenert. Dersom myra er drenert og tørr, mister den ikke bare sin funksjon som barriere mot brann, den karbonrike og porøse torven brenner godt. Dette har vi sett i katastrofale, årelange ulmebranner i Indonesia, men også mye lenger nord har klimaendringer, gjerne kombinert med drenering av myrer, ført til ulmende torvbranner, i for eksempel Canada, Russland, Frankrike, England – [og i vårt naboland Finland](#).

Myr og våtmarker er kritisk viktig for fugler på trekk og som leveområder. Dette gjenspeiler også det generelle mangfoldet av insekter, småkryp og bløtdyr som lever i myra, der mange av myrtypene er listet som rødlistede naturtyper. Mer enn halvparten av de 80 rødlistede fugleartene i Norge (40 prosent av alle fuglearter) er avhengig av myr og våtmark som leveområde eller som en del av livssyklusen andre deler av året. Av arter som hekker på myr og våtmark finner vi flere sterkt truede fuglearter, som dverggås (kritisk truet), vipe (kritisk truet), svarthalespove (kritisk truet) og storspove (sterkt truet). For flere av disse artene er tap av leveområder en hovedårsak eller en medvirkende årsak til at de står i akutt fare for å dø ut regionalt og i verste fall nasjonalt.

Vi trenger et moratorium mot nedbygging av myr nå! Det haster det med å stanse nedbygging av myr. Vi ber Næringskomiteen innse alvoret i situasjonen og støtte opprettelsen av et moratorium. Å ødelegge flere myrer er unødvendig, uklokt og dyrt. Drenering og ødeleggelse av myr er alvorlige inngrep det er vanskelig eller umulig å gjøre om på senere. Inngrepene representerer en forverring av klimautfordringene og utfordringene med tap av naturmangfold, og er et ikke-bærekraftig arealforbruk. Vi kan ikke akseptere ytterlige bestandsnedgang hos artene som er avhengige av myra. Selv om hensynet til myr er nedfelt i Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging og andre dokumenter, gir det ikke beskyttelsen myra trenger. Derfor støtter vi representantforslaget om et moratorium mot nedbygging av myr til utbyggingsformål.

Vennlig hilsen

Kjetil Solbakken, generalsekretær i BirdLife Norge

Truls Gulowsen, leder i Naturvernforbundet

Einar Wilhelmsen, generalsekretær i Sabima

Karoline Andaur, generalsekretær i WWF Verdens naturfond